

Rationeel gebruik van benzo's bij ouderen

“

Ik neem geen
zenuwpillen, alleen
maar een slapertje”

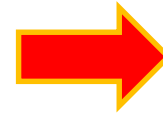
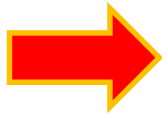

De perceptie over benzo's is fout

Waarom?

van barbituraat naar benzo

Klinische effecten

1. Hypnotisch
2. Anxiolytisch
3. Anticonvulsief
4. Spierrelaxerend
5. Amnestisch

Nevenwerkingen

1. Tolerantie/gewenning
2. Afhankelijkheid/verslaving
3. Cognitieve achteruitgang
4. Psychomotore effecten
5. Centrale suppressie
6. Paradoxe reactie

x 3

BZD voorschriften bij +65 jaar

52 %

Chronisch BZD bij WZC residenten

8

Gemiddeld aantal medicijnen,
waarvan 20% psychotroop

1/3 voorschriften correct

Overuse

- ◀ Zelfmedicatie
- ◀ Geen indicatie
- ◀ Langdurig gebruik

Misuse

Incorrect gebruik :
dosis,
keuze preparaat

Underuse

Ontbreken van voorschrift ondanks indicatie
bv. AD

Insomnie

- ▶ Criteria (**1/3** vs **1/9**)
- ▶ In- vs doorslaapproblemen
- ▶ Min. 3d/w gedurende 3 m
- ▶ Uitsluiten triggers (psychisch, somatisch, iatrogeen)
- ▶ CAVE 'paradoxale insomnie'/slaapmisperceptie

Slaap bij ouderen

1. Afname van diepe slaap, zowel kwalitatief al kwantitatief
2. Verminderde slaapefficiëntie
(pijn, nycturie, ethyl, cafeïne, ...)
3. Verschuiving van circadiaans ritme

Dit is GEEN insomnie!

BZD bij insomnie

- ◀ Verminderde inslaaplatentie (kortwerkend)
- ◀ Verbeterde doorslaap (langwerkend)

MAAR :

- ◀ Vermindering diepe slaap
- ◀ Tolerantie
- ◀ Rebound insomnie (angstdromen, inslaaplatentie ↑)

Link met dementie?

- ▶ Chronisch BZD : ↑ risico op dementie
- ▶ Causaal verband? Mechanisme?
- ▶ Walker : *SLAAP* : diepe slaap
frontale degeneratie
frontale lokalisatie van amyloïd

↓ werking van gliacellen : ↑ tau en amyloïd

Angst- en stemmingsstoornissen

- ▶ Ouderdom = voedingsbodem voor affectieve problemen
- ▶ 25% van chronisch BZD : na overlijden
- ▶ 40% MCI : affectieve symptomen
- ▶ BZD : **3^e** keuze, na CBT en AD

Onderzoek afbouw

- ▶ Controle WZC : psycho-educatie
(slaapstoornissen, depressie, gedragsproblemen)
- ▶ Interventie WZC Leiehome :
psycho-educatie + persoonsgerichte aanpak
(ind. assessment indicatie, termijn, gedragsobservatie, alternatieven)
- ▶ conclusie: aantal BZD's in Leiehome daalt
significant

Afbouw

Patiëntfactoren

1. Medicalisering / gebrek aan oplossend vermogen
2. Gebrekkige omkadering / vertrouwen
3. Onrealistische verwachtingen

Afbouw

Artsfactoren

1. Empathie
2. Kennis /weerstand
3. Gebrek aan alternatief
4. Anticipatie tegenover weerstand
5. Tijdsgebrek

Afbouw

Beleidsfactoren

1. Preventie, educatie, empowerment
2. Richtlijnen, controle op voorschriften
3. Financiering van omkadering (apothekers!)

Afbouw

- ▶ Ambulant vs hospitalisatie
- ▶ Schema :
  - 25-50% reductie per 1-2 w (2-8 w of zo lang als nodig)
  - ! Tolerantie voor ontwenningssymptomen : indiv.
  - Psychotherapie : afbouw, abstinentie, comorbiditeit

Indicaties voor het gebruik van BZD

1. Ethylontwenning
2. Delier
3. Angst of paniek+ AD en CBT
4. Kortdurend hypnoticum + CBT
5. Anesthesie
6. Korte procedures

Alternatieven

Niet-farmacologisch

- ◀ Psycho-educatie
- ◀ CBT

Farmacologisch

- ◀ AD : SSRI's, sederende AD
- ◀ NL
- ◀ Melatonine
- ◀ Valeriaan
- ◀ Gabapentine/neurontin

Besluit

Alternatieven : ‘bezint eer ge begint’

Benzo's : **C**orrect gebruik
(indicatie, dosering, termijn)

Durf afbouwen

Referenties

- ▶ M. Petrovic. Is there a rationale for prescription of BZD in the elderly? Review of the literature.
Acta Clinica Belgica, 58:1, 27-36
- ▶ G. Airagnes. BZD misuse in the elderly : risk factors, consequences and management.
Curr Psy Rep (2016) 18:89
- ▶ M. Azermai. A quality improvement initiative on the use of psychotropic drugs in nursing homes in Flanders.
Acta Clinica Belgica (2017), 72:3, 163-171
- ▶ M. Markota. BZD use in older adults : dangers, management and alternative therapies.
Mayo Clin Proc. November 2016:91(11):1632-1639
- ▶ A. Corvol. How to prevent iatrogenic risk? BZD dependence
- ▶ C. Tannenbaum. Reduction of inappropriate BZD prescriptions among older adults through direct patient education. The EMPOWER cluster randomized trial.
JAMA Intern Med. 2014;174(6):890-898

Referenties

- ▶ M. Soyka. Treatment of BZD dependence.
New England Journal of Medicine (2017) 376;12
- ▶ J. Schroek. Review of safety and efficacy of sleep medicins in older adults.
Clinical Therapeutics/vol. 38, number 11, 2016
- ▶ B. McIntosh. BZD in older adults : a review of clinical effectiveness, cost-effectiveness and guidelines.
Canadian Agency for drugs and technologies in Health, 2011
- ▶ A. Pariente. The BZD-dementia disorders link : current state of knowledge.
CNS Drugs (2016) 30 : 1-7
- ▶ Matthew Walker : 'Sleep'